

УДК373.015.31:796

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧЛЬНИХ РОБОЧИХ ПРОГРАМ З ПРЕДМЕТА «ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ» У ВНЗ

А. О. Хоменко, В. В. Тимошенко

У статті розглядаються актуальні теоретичні та науково-методичні аспекти модернізації навчальних програм з фізичного виховання у ВНЗ з метою підвищення їхньої ефективності.

Ключові слова: фізичне виховання, навчальна програма, ефективність, модернізація.

Пріоритетним завданням системи освіти є виховання людини в дусі відповідального ставлення до власного здоров'я і здоров'я оточуючих як до найвищої індивідуальної і суспільної цінності. Це здійснюється шляхом розвитку валеологічної освіти, повноцінного медичного обслуговування, оптимізації режиму навчально-виховного процесу, створення екологічного сприятливого життєвого простору.

Сучасне навчання у ВНЗ пов'язане з постійно зростаючою напруженістю та інтенсивністю навчання, що зумовлює досить високі вимоги до стану здоров'я студентів, їхньої розумової та фізичної працездатності. Тому серед різноманітності засобів забезпечення успішної навчально-професійної діяльності майбутніх фахівців важливе місце займають фізичне виховання і заняття спортом.

Тому методика фізичного виховання студентів ВНЗ, виражена в багатообразних навчальних програмах на основі спортивноорієнтованої та особистісно-орієнтованої технології навчання, сприяє ефективності та результативності освітнього процесу.

На необхідність підвищення ефективності програм з фізичного виховання, визначення нового змісту, форм і методів фізичного виховання та здорового способу життя студентської молоді вказує і значне погіршення стану її здоров'я, фізичної підготовленості, зниження

спортивних показників на змаганнях та негативне ставлення до самостійних занять фізичними вправами.

Взагалі навчальні програми і методичні рекомендації з фізичного виховання розроблялися вітчизняними (Г. Апанасенко, А. Арещенко, Н. Волков, Б. Ведмеденко, В. Гагауз, М. Гошко, В. Давіденко, М. Довганик, О. Дубогай, М. Зубалій, С. Канішевський, Є. Козак, О. Леонов, В. Мудрик, І. Мудрік, В. Мурза, В. Падяк, Н. Перепелицин, М. Петренко, В. Приходько, С. Сичов, В. Щербіна), а також зарубіжними дослідниками з теорії і методики фізичного виховання (М. Віленський, Е. Корабльова, В. Куликов, К. Купер, А. Лебедев та ін.).

Основні положення теорії та методики фізичного виховання розглянуто у роботах В. Беспалько, Т. Круцевич, Л. Матвєєва, Р. Раєвського. Сучасні проблеми та науково-методичні аспекти підвищення ефективності програм з фізичного виховання викладено в роботах О. Асташова, В. Бальсевича, Ю. Железняка, Л. Іващенко, В. Харитонова.

При вивченні ефективності програм з фізичного виховання, готовності студентів до інтенсивної навчально-професійної діяльності, збереження і зміцнення їхнього здоров'я виявлений ряд протиріч між:

- високими вимогами навчального процесу у ВНЗ та не відповідним до цих вимогам станом здоров'я багатьох студентів;
- наявністю великої кількості інноваційних методик та засобів фізичної культури і спорту і відсутністю повноти використання педагогічних технологій у сфері фізичного виховання.

Мета роботи полягає у визначенні та науковому обґрунтуванні методичних аспектів підвищення ефективності навчальних робочих програм з фізичного виховання. Завдання дослідження – обґрунтувати необхідність удосконалення програм з фізичного виховання у вищих навчальних закладах і визначити роль раціонально організованого процесу фізичного виховання у формування стійкої мотивації до здорового способу життя серед студентів.

Орієнтація фізичного виховання на засвоєння жорстко регламентованого програмного матеріалу, зміст якого визначається обов'язковою прикладною підготовкою та задачею нормативних заліків, унеможлиблює звернення до особистості студента та розвитку його індивідуальності.

Фізичне виховання у ВНЗ, регламентоване за змістом та обсягом обов'язкового часу навчальної програми, за даними наших спостережень і багаточисельними результатами інших досліджень, не здатне повноцінно вирішувати комплекс завдань з фізичної підготовленості, інтелектуального і духовного розвитку студентів.

У вищих навчальних закладах програма фізичного виховання має передбачати дороги і цілеспрямовані дії на розвиток витривалості, швидкісних і силових здібностей, гнучкості, поліпшення серцевої, судинної і дихальної системи, сприяти профілактиці захворювань у студентів.

Методика фізичного виховання студентів основного відділення ВНЗ, яка відображена в багатьох навчальних програмах, сприяє раціоналізації і результативності освітнього процесу з фізичного виховання. Науково-методична ВНЗ має бути спрямована на підвищення рівня якості підготовки студентів, підвищення їхньої конкурентоспроможності в умовах ринку праці в процесі входження до європейського простору.

Організація навчального процесу з фізичного виховання за ефективною робочою програмою сприяє формуванню ціннісної орієнтації студентів на самовизначення у сфері фізичної культури і спорту, підвищує рівень їхнього фізичного стану та сприяє гармонійному розвитку особистості.

З метою формування мотиву фізичного вдосконалення студентів, що передбачає прагнення прискорити темпи власного розвитку, посісти гідне місце в суспільстві, добитися визнання, необхідно розробляти все більш ефективні програми з предмета «Фізичне виховання», що враховують особливості кожного студента, новітні науково-методичні розробки, моделі та технології.

Ефективність тієї або іншої програми занять визначається не лише змістом, а значно більшою мірою, обсягами навантаження, вживаними на заняттях фізичними вправами, і методами їхнього виконання.

В ході нашого дослідження було виявлено сукупність організаційно-методичних умов, сприяючих підвищенню ефективності освітнього процесу з фізичного виховання: урахування переваг студентів до занять певним видом спорту, планомірне освоєння змісту тренування для досягнення спортивного результату, участь у змагальній діяльності.

Раціональна методика навчальних занять з фізичного виховання дозволяє істотно підвищити рівень рухової та фізичної підготовленості студентів, сформувати стійку мотивацію до регулярної тренувальної і змагальної діяльності, забезпечити готовність до самоорганізації та здорового способу життя.

З метою підвищення ефективності занять з фізичного виховання у програми все частіш включають не тільки перевірені практикою (спортивні та рухливі ігри, легка атлетика і т. ін.), а й нові засоби фізичної культури (елементи східних єдиноборств, шейпінг, фітнес і т. ін.), які раніше не застосовувалися. Тому організація фізичного виховання у ВНЗ на основі альтернативного комплектування програм занять забезпечує велику ефективність, що виражається в істотному підвищенні рівня фізичної і функціональної підготовленості студентів.

Таким чином, аналіз педагогічного процесу ВНЗ показав, що зміст навчальних програм з фізичного виховання, методи, засоби та форми організації відповідають загальним дидактичним принципам та відображають сучасні педагогічні підходи до навчання, розвитку та виховання студентів. Можна сказати, що навчальна робоча програма є найбільша раціональною формою організації навчального процесу з фізичного виховання. Але аналіз програмового забезпечення фізичного виховання студентів свідчить про те, що в навчальних програмах останніх років більше приділено уваги фізичному вихованню особистості студента.

Але з метою формування мотиву до фізичного та духовного самовдосконалення студентів при організації процесу навчання необхідно вносити певні корективи у програму. Також є багато інших можливостей для подальшого підвищення ефективності та вдосконалення у системі фізичного виховання у ВНЗ.

Література

1. Железняк Ю.Д. Петров П.К. Основы научно-методической деятельности в физической культуре и спорте: учебное пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. – М.: «Академия», 2002. – 264 с.
2. Теория и методика физического воспитания / Под ред. Т. Ю. Круцевич. – К.: Олимпийская литература, 2003. – Т. 2. – 390 с.

3. Фізичне вдосконалення студентської молоді: стратегія та інноваційні технології: моногр. за матеріалами міжнар. симп. / під заг. ред. проф. Р. Раєвського. – О.: Наука і техніка, 2011. – 544 с.
4. Стрельников Р.В. Организация физического воспитания студенческой молодежи на основе альтернативного выбора содержания занятий: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки, оздоровительной и адаптивной физической культуры / Роман Владимирович Стрельников. – Волгоград, 2009. – 21 с.
5. Фізичне виховання. Навчальна програма для вищих закладів України III – IV рівнів акредитації. МОН України, наказ №757 від 14.11.2003.

НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ УЧЕБНЫХ РАБОЧИХ ПРОГРАММ ПО ПРЕДМЕТУ «ФИЗИЧЕСКОЕ ВОСПИТАНИЕ» В ВУЗЕ

А. А. Хоменко, В. В. Тимошенко

В статье рассматриваются актуальные теоретические и научно-методические аспекты модернизации учебных программ по физическому воспитанию в ВУЗе с целью повышения их эффективности.

Ключевые слова: физическое воспитание, учебная программа, эффективность, модернизация.

SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL ASPECTS OF INCREASE OF EFFICIENCY OF TRAINING PROGRAMS OF THE SUBJECT «PHYSICAL EDUCATION» IN HIGHER EDUCATION ESTABLISHMENT

A. A. Khomenko, V. V. Timoshenko

This article considers the actual theoretical and scientific- methodical aspects of modernization of training programs of physical education in higher education establishments with the purpose of increase of their efficiency.

Keywords: physical education, training programs, efficiency, modernization.

Хоменко Анатолій Опанасович – старший викладач кафедри фізичного виховання Донбаської державної машинобудівної академії (м. Краматорськ, Україна)

Тимошенко Владимир Валерійович – викладач кафедри фізичного виховання Донбаської державної машинобудівної академії (м. Краматорськ, Україна)

Рецензент – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізичного виховання Донбаської державної машинобудівної академії Ю. О. Долинний